

د حج او عمری لارښود

ليکوال:

الحاج عزيز محمد (پرديس)

د میدان شهر د خروتو د کلې او سیدونکي

Ketabton.com



د کتاب ځانګړني

د کتاب نوم: د حج او عمرې لارښود

لیکونکۍ:

محمد جواد "مبارز": کمپوز او ډیزاین:

د چاپ کال: ۱۳۹۶ هش

د چاپ شمیر: ۱۰۰۰، جلده

شکرانه: () افغانۍ

تيليفون نمبر: ۰۷۰۷۸۵۴۹۴۲

د کتاب لپليک

۱	خولند هدایتونه
۲	د عمرې ادا کولو طریقه
۳	د طواف شروع
۴	د حجر اسود د مچې کولو طریقه
۸	د فرض حج د آدا کولو طریقه
۱۰	په عرفات کې د وقوف دعاګانې
۱۳	د عرفات شریف نه مزدلې شریفې خواته حرکت کول
۱۴	مزدلې شریفې نه بیرته مینا شریفې ته حرکت کول
۱۵	د قربانۍ وروسته حلق او قصر کول
۱۷	د طواف زیارت ادا کول
۱۹	د طواف زیارت طریقه
۲۰	د حج فرائض
۲۱	د حج مسنونه طریقه داسې ده
۲۲	د حج مستحبات
۲۳	د دعاد قبلیدو مقامونه
۲۴	په هغۇ شىيانو چې دَم واچب گرئي
۲۷	د مدینې منورې او د نبې كريم(ص) زیارت کول

بسم الله الرحمن الرحيم

خو لنډ هدايتونه

۱. کوم وخت چې حاجي د حج يا عمری آدا کولو لپاره میقات کې غسل وکړي، احرام وتری، دوه رکعته نفل آدا کړي، نیت وتری او درې کرته یې تلبیه شریفه ووايي، حاجي محرم ګرځي، يعني خو حلال او خو مباح شيان ورباندي حرام شي.
 ۲. نور نو ټول مناسک د حج په نارينه او زنانه یو قسم دي صرف د مردانه احرام دوه سپین خادرونه دی، او د بنځۍ لپاره ګندل شوي ساده جامي او یو حجاب نازک په مخ خپرو وي.
 ۳. بل دا چې بنځه به د حیض او نفاس حالت کې بدون طواف او سعي نه به ټول مناسک ادا کوي.
 ۴. بنځه په اضطباڼ، رمل او سعيه کې د دوو شنو ميلو ترمنځ په پهلواني رفتار نکوي، عادي به رفتار کوي.
 ۵. بنځه بیروبار کې حجر استود نه مچولای شي او نه یې په لاس مسح کولای شي.
 ۶. بنځه بیروبار کې خپل نفل مقام ابراهيم سره نه آدا کوي، بلکه یوه ګوشه او فرصت خاکي کې به یې ادا کړي.
 ۷. بنځه بیروبار کې د صفا او مروا غونډيو ته نه خيژي، یوه ګوشه کې به درېږي خپله دعا به کوي.
- نوټه: حاجي به میقات کې پخوا د غسل او احرام تړلو نه خپل سنت، د بغل او نامه لاندې ویښستان اخلي او نوکان به هم اخلي.

د عمری ادا کولو طریقه

د عمری ادا کول د نیم حج ثواب لري، حج اصغر هم ورته وايي، او يوه واجب طریقه هم ده. حاجی مخکې لدې چې مکې شریفي ته داخل شي اول به میقات (استوګنځای) کې غسل يا اودس وکړي، ليکن غسل بهتره طریقه ده، متصل به خپل احرام وتړي، بیا به دوه رکعته نفل ادا کړي، د عمری نیت به وترې (اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهُمَا لِيْ وَ تَقْبَلْهُمَا مِنِّيْ).

ترجمه: اي الله جل جلاله! ما د عمری د ادا کولو اراده کړي، ماته يې آسانه کړي، او راته قبوله يې کړي، بیا به درې واري د تلبیه شریفه ووايي «لَبَيِّكَ اللَّهُمَّ لَبَيِّكَ، لَبَيِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَيِّكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ»

په تلبیه ويلو حاجي محرم ګرخي، نور به حاجي د مکې شریفي خواه حرکت وکړي، تلبیه به وایي کله چې په مکه شریفه يې سترګې ولګیدې دا دعا به ووايي (اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي بِهَا قَرَارًا وَرْزُقْنِي فِيهَا رِزْقًا حَلَالًا) بیا به خپله تلبیه وایي ، کله چې مسجد الحرام ته ورسیده نو د باب السلام په دروازه به په بنۍ پښه داخل شي او دا دعا به ووايي (بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ رَبِّ الْعَمَلِيْنَ ذُنُوبِيَ وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ) بیا به متصل بیت الله ته وګوري او دا به ووايي (أَللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ). بیا به نو مکې شریفي ته ګوري دا دعا به وایي (اللَّهُمَّ زِدْ هَذَا الْبَيْتَ تَشْرِيفًا وَتَعْظِيْمًا وَتَكْرِيمًا وَمَهَابَتًا وَزِدْ مِنْ شَرْفَهِ وَكَرَمَهِ مِمَّنْ حَجَّهُ وَعُتَمَرَهُ تَشْرِيفًا وَتَعْظِيْمًا وَتَكْرِيمًا وَبَرًا أَللَّهُمَّ أَنْتَ

السَّلَامُ وَمَنْكُ السَّلَامُ فَحَيَّنَا رَبَّنَا بِالسَّلَامِ) بیا به درود شریف ووایی او خپله دعا به وکری.

کله چې حاجی مسجد الحرام ته داخل شونو تحیه المسجد به نکوی، بلکه تحیه الطواف به وکری او که چیرې جماعت تیار وو او حاجی نه جماعت تیریده ورته بهتره دا ده چې دی د هغه وخت خپل لمونځ په جماعت سره وکری، دا ئکه چې یو لمونځ بیت الله کې د یو لک نورو لمونځونو برابردي، او شواب یې ډيردي.

د طواف شروع

کله چې حاجی طواف شروع کوي اول به خپل نیت د اسې و تړی، (اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ طَوَافَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمَ سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ فَيَسِّرْ لِي وَتَقْبِلْهُ مِنِّي) ترجمه: د خانه کعبې نه اووه خله چاپیره نیت مې وکړ، زما لپاره آسانه کړه او زمانه یې قبول کړه.

بیا به حاجی خپله اوږه و خوئوی، د حجر اسود مقابل کې به ودرېږي نو دواړه لاسونه به تر غوبونو پوري اوچت کری، او دا دعا به ولولي «بِسْمِ اللَّهِ أَكْبَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَلَّهُ الْحَمْدُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ أَكْبَرَ إِيمَانًا بِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَاتِّبَاعًا لِسُنْنَةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٌ صَّ» د دعا وروسته به خپل لاسونه بنسکته کری د حجر اسود استلام به وکری استلام دیته وايې چې د خپلو دواړو لاسونو ورغوی به مخام حجر اسود ته او د لاسونو شا به خپل خان ته مخام ونيسي داسي خيال به کوي لکه خنګه چې زما لاسونه په حجر اسود اينېني دي، او دا دعا به ووايی «أَللَّهُ أَكْبَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى

سَيِّدُنَا مُحَمَّدُ مُصْطَفَى (ص)، بِيَا بِهِ خَيْلُ دَوَارِهِ لَاسُونَهِ مَچِيَ كَپِي، او که
فرصت وو، بیروبارنه وو نو حجر اسود به د اسې مچوی

د حجر اسود د مچې کولو طریقه

حاجی به اول خپل دواره لاسونه په حجر اسود اسې بدی چې د لاسونو
ورغوي يې پوره په حجر اسود راشی بیا به مخ او اوچولی د لاسونو منځ
کې بدی حجر اسود به په تعظیم او آدب سره مچی کپی، دادعا به ووايې
«أَللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ(ص)» یا به خلص «بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَلَّهِ الْحَمْدُ» بیا به خپل
لاسونه پورته کپی، او د بیت الله د دروازې بنې خوانه به خپل طواف
شروع کپی، چې دا طواف په نامه د طواف قدوم یادېږي، که په دې طواف
قدوم پسې د حاجی د سعی اراده وي نو دا طواف به په اضطباوع سره یعنې
 حاجې به د احرام خادر بنې تخرګ لاندې تیر کپی او په چېه اوږد به يې
اچولای وي، نود دې طواف اولي درې پیرې چکرونه به په (رمَل) یعنې لړ
په چالاکۍ سره به خپل قدمونه نېډې نېډې په قوت سره د پهلوانې په
شكل اخلي او خپلې اوږدې په خوئوي، او که چيرې دې طواف پسې د
 حاجی د سعی اراده نه وي نو دا طواف به بې رَمَل او بې اضطباوع سره
کوي، او د طواف په شروع کې به تلبیه بندوي، حطیم شریف به طواف کې
راولي، کله چې رکن یمانی ته حاجی ورسیدو، حاجی به په رکن یمانې
باندې دواره لاسونه یا دا چې تنها بنې لاس بدی، مسح کوي به يې مچول
ېږي جواز نلري او که چيرې بیروبار وو بیا نورکن یمانی ته نه لاس اوچتول
شتنه او نه به اشاره کوي، تیرېږي به کله چې حاجی حجر اسود ته ورسیدو
د حجر اسود استلام به وکړي لاس به بیا نه ورته اوچتوي دا حکه چې اول
کې يې لاسونه اوچت کپي دي، بیا د لاسونو اوچتول جواز نلري، نو دا د

حاجي يو چکر پوره شو همدا سبي به حاجي اووه چکروننه پوره کپي چي يو طواف يبي پوره شي.

په (٨) وار به د حجر اسود استلام وکري بيا به مقام ابراهيم خواته روان شي، دا دعا به ووايي (وَالتَّخَذُوا مِنْ مَقَامَ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى) د مقام ابراهيم او بيت الله ترمنع به خپل دوه ركعته نفل داسبي ادا کري، په اول ركعت کي به د الحمد لله پسي سourt ڦل يا آئها الكافرون او په دوهم ركعت کي به الحمد لله پسي سourt اخلاص يعني ڦل هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَوَاحِدٌ ووايي

که چيري بيروبار وو نفل هلته نشو آدا کولاي بيا به خپل نفل حظيمشريف کي آدا کري او که هلته هم بيروبار وو نفل يبي چي د بيت الله شريف هر خاي کي آدا کرل ورته جواز لري.

د نفل آدا کولو وروسته به دا دعا چي خپله آدم عليه السلام لوستلي وه ووايي (اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ سِرِّي وَعَلَانِيَتِي فَاقْبِلْ مَعْذَرَتِي وَتَعْلَمْ حَاجَتِي فَاعْطِنِي سُؤَالِي وَتَعْلَمْ مَا فِي نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا يُبَاشِرُ قَلْبِي وَيَقِينًا صَادِقًا حَقَّا أَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يُصِيبَنِي إِلَّا مَا كَتَبْتَ لِي رَاضِيًّا بِمَا قَسَمْتَ لِي يَا أَرَحَمَ الرَّاحِمِينَ). بيا به حاجي ملتزم شريف ته ئي چي ملتزم شريف د بيت الله د دروازي او حجر اسود ترمنع قرار لري، حاجي به خپل دواه لاسونه سينه او وچولي به د بيت الله په ديوال په ولاري وچسپوي، په ډيره عاجزي به د خپلي دعا او مغفتر غونښتنه الله جل جلالنه وکري، هکه چي دا خاي د دعا د قبليدو مقام هم ده، او يوه مسنونه طريقه هم ده.

بيا به حاجي د آب زم زم خواته لارشي، د آب زم زم او به به په درې دمو کي وڅکي کله چي سيرابه شو لم غوندي به په خپل خان د تبرک لباره

وپاشی، بیا به دا دعا ووايی «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا
وَاسِعًا وَعَمَلاً صَالِحًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاء» دلته هم دعا قبليري او سنت طريقة هم ۵۵.

حاجی به نور د حجر اسود استلام کوي، په چېه پښه به د صفا خواته ووخي دا دعا به ولولي (بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ) کله چې صفاته ورسيدو يا ورنېدي شو نو دا دعا به ولولي (أَبْدُءُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ يِهِ إِنَّ الصَّفَا
وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ) بیا کله چې حاجی صفاته داخل شو، د صفا په غوندي به دومره پورته وخريشي چې د پنجرو نه ورته بيت الله معلوم شي همدلتنه به منځ په قبله درېږي دا دعا به ووايی «اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ،
وَاللَّهُ أَكْبَرُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ مَا هَدَانَا، الْحَمْدُ لِلَّهِ مَا أَوْلَانَا، الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى
مَا أَهْمَنَا، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِهَتَهْتَدِي لَوْلَا أَنْ هَدَانَا
اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يَخْبِي
وَيُبَيِّنُ وَهُوَ حَقٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ صَدَقَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَأَعَزَّ جُنْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْرَابَ
وَحْدَهُ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا تَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ
الْكَافِرُونَ، اللَّهُمَّ كَمَا هَدَيْتَنِي لِلإِسْلَامِ أَسْئِلُكَ أَنْ لَا تَنْزِعْنِي مِنْ حَقِّي
تَوَفَّنِي وَأَنَا مُسْلِمًا، سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ».

(اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ وَاتَّبِاعِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ،
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِشَيْوخِي وَلِلْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ وَسَلِّمْ عَلَى

الْمُرْسَلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.)

او که چېږي حاجې دا دعا نشو لوستلای هره دعا یې چې زده وه ودي
لولي کوم فرق نلري، ليکن د تلبېه ويل ورسه شرط دي

بيا به د صفا غوندي، نه کوز شي په عادي رفتار به د مروا په طرف
حركت وکړي، کله چې شنې ميلي ته ورسيدو تر بلې شنې ميلي پوري به
څل قدمونه نبدې په قوت سره د پهلواني، په شکل اخلي او خپلې
اوږدي په خوزوي، اما بشئې به په عادي رفتار سره ئېي، کله چې د مروا
غوندي ته ورسيده نو د مروا په اوله يا دوهمه پتې به وديږي بيا به بنۍ
خواته کوز شي مخامخ به په قيله ودرېږي، څل دواړه لاسونه به اوچت
ونيسې لکه خنګه چې ده د صفا په غوندي دعا لوستلي وي، دلتنه به ېې
هم لولي، چې دا یوه مسنونه طریقه ده او دا د سعي یوه دوره شوه، د دعا
ويلو وروسته به د صفا خواته حرکت وکړي کله چې دلتنه هم شنې ميلي ته
ورسيده تر بلې شنې ميلي به د پهلواني، په شکل ئېي او بشئې به په عادي
رفتار ئېي، کله چې د صفا غوندي ته ورسيده د غوندي پر سربه لنډه دعا
وکړي همداسې به نورو اووه دورو کې کې خپله دعا لنډه کوي، دا
ېې د سعي دوهمه دوره شوه، همداسې به خپلې اووه دورې پوره کړي.

خلاصه چې سعي د صفا غوندي، نه شروع او په مروا باندي ختميرې،
چې دا یوه واجب طریقه ده کله چې د سعي اووه دورې حاجې پوره کړي بيا
به د مطاف غاري ته يعني د حرم په هر ئاي کې چې وي خپل دوه رکعته
نفل آدا کري او دعا به وکړي.

Hajji کله چې د نفلو نه فارغ شو دفعتاً به حلق او قصر کوي يعني
نارينه به خپل سرتراش کوي او بشئه به د سرد کوخيونه د لاس د گوتود
يوه بند په اندازه خپلو کوخيونه وينستان قيچي کوي.

کله چې حاجي قصر او حلق نه فارغ شو د فعتا به خپل احرام باسي، او خپلې عادي جامي به اغوندي، نور به تر اتمي ورځي د حج د مياشتې پوري خپل عبادتونه، طواfonه او زيارتونه په عادي جامو کې کوي.

د فرض حج د ادا کولو طريقه

کله چې حاجي د حج د مياشتې په اوومه ورڅ د ماسپخين لمونځ بيت الله شريف کې ادا کړو او خطبهې په اوږيده، سباته به په اتم ذوالحجې د لم رختلو وروسته د تمنع حج لپاره چې یو فرضي حج دي، حاجي به ميقات (استوګنځای) کې اول غسل يا اودس وکړي لیکن غسل بهتردي د غسل وروسته به خپل احرام وترې، کله یې چې احرام وترو نو دوه رکعته نفل به ادا کړي، د نفل آدا کولو وروسته به خپل د فرضي حج نيت داسي وترې (اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْحَجَّ فَيسِّرْهُ لِي وَتَقْبِلْهُ مِنِّي).

ترجمه: اى الله جل جلاله! ما د حج اراده کړیده نو ماته یې آسانه کړه او له مانه یې قبوله کړه، کله چې یې نيت و تاره متصل به درې واري تلبيه «لَبَيِّكَ اللَّهُمَّ لَبَيِّكَ، لَبَيِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَيِّكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ» ووايي، حاجي محرم ګرخي.

نوته: په فرضي حج کې غسل کول، احرام ترل، نفل کول، نيت کول او د تلبيه ويل دا تول د حج په فرضياتو کې رائحي.

بيا به حاجي د مني شريفي خواته حرکت کوي کله چې مينا شريفي ته ورسيده، مينا کې به خپل د ماسپخين، مازيگر، مابنام او ماخوستن لمونځونه په جماعت سره د خيف په مسجد کې ادا کړي او که بېروبار وو په هر ئاي کې اوسي هلتنه به یې ادا کړي، شپه به آرامه په مينا شريفيه کې تيره کړي، سبابه چې د عرفات ورڅ ده، خپل د سهار لمونځ یې چې آدا کړو

لړ غونډې وروسته کله چې لمرد شبیر پر غره ولګیده، د خیف جومات سره د ضب ضب خوا کې به مینا شریفې نه د عرفات خواته روان شي، لیکن تلبیه به تل وايي چې دا یوه مستحبه طریقه ده.

کله چې د حاجي سترګې په عرفات کې د جبل الرحمت په غونډي ولګيدي، نو دا دعا به ووايي (اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَوَجَّهُتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلُتُ وَوَجَهْتُ أَرَدْتُ، اللَّهُمَّ اغْفِرْلِي وَتُبْ عَلَيَّ وَعَطِّنِي سُؤَالِي وَوَجِهْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ تَوَجَّهُتُ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَر) بیا به متصل خپله تلبیه شروع کړي نو عرفات ته به داخل شي.

يادونه: نهم د ذوالحجې نه مخکې یا په همدي ورڅ د لمرختلو مخکې عرفات ته داخلidel خلاف سنت دي، حاجي چې عرفات ته داخل شو عرفات کې به تر زوال پوري خپل احتیاج لکه خوراک خښاک، غسل یا اودس پوره کړي، بیا به خپل ځان مسجد نمره ته رسوي ځای به نيسی هلتنه به خپل د ماسپخین او مازیګر لموټخونه په یوه بانګ (اذان) او دوه اقامتونو سره په جماعت کبرا سره آدا کوي، دلتنه به مقیم او مسافر دواړه په یو شان سره لموټخونه کوي کله چې مؤذن آذان وویل، بیا به امام د جمعې په شکل دوه خطبې ووايي، د حج احکام به بیان کړي چې د خطبه سنت طریقه ده.

د خطبې وروسته به مؤذن تکبیر وايي د ماسپنینن لموټخ به په جماعت سره آدا کړي، د ماسپخین د فرضو وروسته به تکبیر تشریق چې واجب طریقه ده، ووايي؛ لیکن دلتنه سنت او نفل نه ادا کېږي بیا به مؤذن تکبیر وايي د مازیګر لموټخ به په جماعت سره آدا کړي، البتہ د ماسپنینن په وخت د لمانځه د ادا کيدو وروسته به د عرفات د حصاریدو (وقوف) لپاره به تعیین شوي ځای په هغه

خای کې چې تورې تېگىپ فرش شویدى ئى بە، دا خىكە چې هغە ئاي د نبى كريم صلى الله عليه واله وسلم د خىمې مباركې ئاي وو او كە هلته ئاي نه وو بىرۇبار وو مسجد سخرە تە چې گىرچاپىرىھ يې دىيواڭ احاطە شوى دى هلته بەلارشى، او كە هلته ئاي نه وو نود عرفات پە هر ئاي كې چې يې زىزە غوبىتە هلته بەوقوف و كېرى، ليكىن بطن عرفە كې بىيا هلته وقف جواز نلىرى، بطن عرفە د عرفات غرب خواتە پروت دى، بل دا چې د جبل الرحمت پورتە بەھم نه خىثى.

نوتە: وقف پە جمعە آوري سره كىبىرى، پە تنهايىي وقف مکروه دە، پە وقف كې بە حاجى مخامىخ پە قبلە درىبىرى، پە لارە كې وقف جواز نلىرى د مجبورىت وخت كې وقف، ناستە او ملاستە ھم جواز لرى.

پە عرفات كې د وقف دعاڭانى

پە وقف د عرفات كې د حاجى خە قسم دعاڭانى چې زىدە وي كولاي يىشى، ليكىن ساعت پە ساعت بە تلبىيە وايىي، توبە او استغفار بەھم دىرى وايىي.

كە چىرى حاجى كولاي شى او د وسە يې پورە وي دادعا چې خپلەنبى كريم صلى الله عليه واله وسلم لوستلى دە ويل يې دىر ثواب لرى «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِي تَقُولُ خَيْرًا مِمَّا نُقُولُ، اللَّهُمَّ لَكَ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي وَإِلَيْكَ مَا بَيْنَ رَبِّي تَرَانِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَأَوْسُوْسَةِ الصَّدْرِ وَشِتَاتِ الْأَمْرِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْئَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَحِييُّ بِهِ الرَّيْحُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَحِييُّ بِهِ الرَّيْحُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي سَمْعِي نُورًا وَفِي بَصَرِي نُورًا،

اللَّهُمَّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي».

په بل روایت کې بیا ویل شوی دی چې، حاجې به مخامنځ په قبله دریبې په وقوف کې به تلبیه، تهلیل، تسبيح، تکبیر، استغفار، درود شریف او د قرآنکریم تلاوت ملا امام مخکې وي نور به وروسته ولاروی، ټولو به په جمع آوري صورت سره خپل لاسونه پورته نیولی وي، په اول او آخر کې به درود شریف لوی او د دعاګانې به وايی لکه:

۱- درود شریف: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ حَمِيدٌ»

۲- تلبیه: «لَبَيْكَ اللَّهُمَّ لَبَيْكَ، لَبَيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ»

۳- تکبیر: «اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَلَلَّهُ الْحَمْدُ»

۴- تسبيحات: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ»
قرآنی دعاګانې:

۵- «اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ»

۶- «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ»

۷- «رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ»

٨- «رَبَّنَا وَآتَنَا مَا وَعْدَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ».

٩- «اللَّهُمَّ احْسِبْ حِسَابًا يَسِيرًا، حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِير، غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَالَّذِي كَمْصِير».

١٠- «اللَّهُمَّ أَعِنَّ عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحْسِنْ عِبَادَتِكَ».

١١- «اللَّهُمَّ احْفِظْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْحَافِظِينَ، اللَّهُمَّ انْصُرْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ، رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكِّلْنَا وَالَّذِي كَمْصِير».

١٢- درود شریف: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ»

په بعضی روایاتو کې راغلي چې حاجی به مخامنځ په قبله ولار وي،
لاسونه به یې پورته نیولی وي:

١) سل واري به دريمه کلمه لکه «سُبْحَنَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ»

٢) سل واري به (قل هو الله احد) ووايي،

٣) سل کرته به درود شریف ووايي.

وروسته به اعوذ بالله، بسم الله، الحمد لله، آيت کرسی ووايي.

او که چیرې حاجی دا پورته دعاګانې نه شي لوستلای، نو کومې دعاوې یې چې زده وي ودي وايي، انشاء الله چې الله(ج) غفور او رحيم ذات دی، دعا به یې قبولې شي.

د عرفات شریف نه مزدلغې شریفې خواته حرکت کول

کله چې حاجی د عرفات د وقوف نه فارغ شو، مازیگر متصل د لمرد پریوتو سره به مزدلغې شریفې خواته حرکت وکړي، نور به عرفات کې نه معطل کېږي او که حاجی د لمرد پریوتو وروسته بې له عذره عرفات کې معطل شي دم پري واجب ګرځي.

په مزدلغه شریفه کې لې غوندي په چالاکۍ سره رفتار کوي او که فرصت وو خير دې په قراره به خپل رفتار کوي، کله چې مزدلغې شریفې ته داخل شو، غسل يا اودس به چې مستحبه طریقه ده، کوي په مزدلغه شریفه که هر ئای چې غواړي هلته به حصار شي، بېله وادي د محصر نه دا ئکه چې هلته وقوف جواز نلري.

په کوم ئای چې حاجی حصار شو، خپل سامان به کوز کري، هلته به اول خپل د مابنام او ماخوستن مونځونو کوشش دي وکړي چې په مسجد مشعر الحرام کې، او که هلته بېروبار ؤ نو د مزدلغې هر ئای چې وقوف وکړي هلته به خپل د مابنام او ماخوستن مونځونه په یوه آذان او یوه اقامت سره ادا کوي، هغه که په جمعه سره وي يا په انفرادي صورت وي په دي مونځونو کې جمعه ضروري نده، په انفرادي صورت هم جواز لري، دلته به هم سنت او نفل نه کوي، ګرچه بعضې روایاتو کې رائی چې مزدلغه شریفه کې مونځ په جمعه کول یوه واجب طریقه ده.

حاجی کله چې د مابنام او ماخوستن د مانځه نه فارغ شو نور به تر صبح صادق پوري آرام وکړي، ليکن بهتره ورته دا ده دا ئکه چې دا شپه د لیلة القدر د شپې نه بهتره بلل شوي ده، او سنت طریقه هم ده د حاجي خومره چې دلاسه او قادرته پوره وي دا شپه به په عبادت او استغفار تیرووی.

کله چې صبح صادق شو حاجي به خپل د سهار مونځ په تیاره کې ادا کړي، د مانځه وروسته به د دوه رکعته نفلو د ادا کولو په قدر یا اندازه مخامنځ په قبله په داسې حال چې لاسونه به یې پورته نیولي وي، تسبیح، تکبیر، تلبیه، دعا او استغفار په عاجزی سره ووايي.

مزلوفي شريفي نه بيرقه مينا شريفي ته حرکت کول

حاجي چې د صبح صادق وروسته خپل د سهار مونځ ادا کړو، او د دوه رکعتو نفلو د ادا کولو په اندازه چې وقوف وکړو، لېغوندي په معطل شي، کله چې لمر ختلو ته د دوه رکعتو نفلو په اندازه وخت پاتې شو حاجي به مزلوفي شريفي نه د مينا شريفي خواته روان شي، کله چې د محسر وادي ته ورسیده لدې خایه به په چالاکۍ تيريرې، تلبیه به وايي.

يادونه: حاجي به د شې پاتې کيدو وخت کې د مزلوفي شريفي د هر خایه چې وي ئان سره به (۴۹) شګې د شيطانانو ويستلو په خاطر ټولې کړي، او که یې د احتیاط په خاطر (۲۱) شګې نوري هم ټولې کړي چې ټولې (۷۰) شګې کېږي، بهتره ۵۵.

او که فرضاً مزلحفه شرييفه کې شګې دیاده ووتلي، بیا یې چې په هر خای کې ټولوي فرق نلري.

حاجي کله چې مينا شريفي ته ورسیده هلته به د مينا شريفي په منځنۍ لاره خپل ئان جمرات أخرا یعنې لوی شيطان ته ورسوي او هلته به بني طرف د مينا شريفي خواته او کین طرف به یې د بيت الله شريفي خواته کوي، بیا به یوه یوه شګه په مساوکي او غته گوته نيسې، او ه شګې به لوی شيطان وولي ليکن د اولې شګې په ويستلو به تلبیه بندوی، او د هري شګې په ويستلو به (بِسْمِ اللَّهِ أَكْبَرَ رَغْمًا لِشَيْطَانٍ

وَرَضِيًّا لِلرَّحْمَانِ) وَوَايِّي.

نوته: د شګو په ويستلو به خپل لاسونه دومره پورته کوي چې تخرګ
بي معلوم شي.

حاجي کله چې لوی شيطان(۷) شګې ويشت بیا به د شيطان ويستلو
وروسته د قرباني ئای ته حئی یا که وکیل یې ونیوه هم صحیح ده، کله
چې قرباني وکړه لېغوندي غونبه به خپل ئان سره اطاق ته راوړي، چې دا
یوه مستحبه طریقه ده.

د قرباني وروسته حلق او قصر کول

حاجي کله چې د لوی شيطان ويستلو وروسته قرباني نه فارغ شو، مخ
په قبله به کیني خپل سر به د بنې خوانه تراش کړي، او بنځه به د خپل سر
د کوڅيونه د یو لاس د یوې ګوتې د یوه بند په اندازه خپل ویښتان قېچې
کړي.

او نارينه به د بریتو او تخرګ ویښتان لري کوي، نوکان به اخلي، بیا
به خپل ویښتان او نوکان یو ئای کې دفن کوي. د حجامت وروسته به دا
دعا ووايي: (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَقَضَى عَنَّا نُسْكَنًا اللَّهُمَّ رِزْدَنَا إِيمَانًا
وَبَيْقِنًا).

نور به حاجي خپل احرام باسي، خپلې عادي جامي به اغوندي، پس له
دي حاجي ته کوم شياب چې احرام کې ورته حرام وو، نور ورته حلال شول،
بېله خپلې بنځې سره جماع، مچول، لاس اچول او نور په شهوت سره عمل
کول، که چيرې نارينه یا بنځې د پورته اعمالو نه یو بل سره وکړل په
دوارو باندې دم واجب گرځي.

د طواف زیارت ادا کول

کله چې حاجي د قرباني وروسته حلق او قصر نه فارغ شو، احرام يې وویست، عادي جامي يې واغوستې، بهتره دا ده چې حاجي خپل طواف زیارت د ذوالحجې په (۱۰) تاریخ وکړي او که فرصت ورته نه و يا دا چې خه عذر يې درلوده، فرق نه کوي تر (۱۲) تاریخ د لمړ پرييو تو پوري ورته جواز شته چې خپل طواف زیارت وکړي

د طواف زیارت طریقه

که چيرې حاجي اول وخت کې طواف قدوم پسې سعیه نه وه کړي، نو په طواف زیارت کې به حاجي په اولو درې پېرو کې (رمَل) ینعې د پهلواني په شکل رفتار هم وکړي که يې احرام تپلى وي يا يې ګندل شوې جامي اغوستې وي، اضطبا० که وکړي يا يې ونه کړي، فرق نلري او که چيرې حاجي په طواف قدوم کې خپله سعیه کړي وي، په طواف زیارت کې به حاجي اضطبا०، رمل او سعیه نه کوي.

د طواف زیارت شروع کې به اول خپله تلبیه بندوي، بیا به مخامنځ حجر اسود ته درېږي خپل د طواف نیت به داسې وکړي: (اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ طَوَافَ بَيْتِكَ الْحَرَامَ سَبَعَةَ أَشْوَاطٍ فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقْبَلْهُ مِنِّي) ترجمه: اى اللہ(ج) ما د خانې کعبې نه (۷) خله چاپیره نیت وکړ، نو ئما لپاره يې آسانه کړه، او زمانه يې قبوله کړه.

د نیت وروسته به خپل دواړه لاسونه تر غوره پوري او چت کړي، دا دعا به ولولي: «بِسْمِ اللَّهِ الَّهِ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَلَّهِ الْحَمْدُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ الَّهُمَّ إِيمَانًا بِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَاتِّبَاعًا لِسُنْنَةِ

نَيْكَ مُحَمَّدٌ صَّ

نور به دواړه لاسونه بنکته کوي، د حجر اسود استلام به وکړي، او که فرصت و نو حجر اسود به دا سې بنکل کړي، د دواړو لاسونو ورغوي به په حجر اسود بدي، مخ او چولۍ به یې منځ کې بدي، بیا به حجر اسود په قراره په ادب او تعظیم مج کړي.

او که چېږي بېروبار و نو د حجر اسود استلام به وکړي، یعنې دواړه لاسونه به تر غوربو او چتوی، د لاسو ورغوي به مخامنځ حجر اسود ته خواته او د لاسونو شا به مخامنځ خپل خان خواته کوي، دا سې خیال به کوي چې ئما لاسونه پر حجر اسود باندې اینسودل شوي، بیا به دا دعا ولولي «اَللَّهُ اَكْبَرُ لَا إِلَهَ اِلَّا اللَّهُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ(ص)» یا به خاص دا ووايي «بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ اَكْبَرُ وَاللَّهُ الْحَمْدُ» بیا به خپل لاسونه پورته کړي د بیت الله د دروازې نېي خواته به طواف شروع کړي؛ که چېږي حاجي طواف قدوم پسې سعیه نه وه کړي، په دي طواف کې به اولو درې پېرو کې (رمل) وکړي، اضطبايع یې که وکړه یا یې ونه کړه، فرق نلري طواف کې به حطیم شریف راولي، کله چې رکن یمانې ته ورسیده په رکن یمانې به خپل دواړه لاسونه یا یوبنې لاس بدي، او که چېږي بېروبار وو تیریږي به، رکن یمانې ته نه لاس او چتوں شته او نه به اشاره ورته کوي.

کله چې حاجي حجر اسود ته ورسیده، تنها به حجر اسود ته استلام کوي، لاسونه به نه ورته او چتوی دا حکه چې لاسونه یې اول واري او چت کړيدی، بیا د لاس او چتولو ضرورت نشته. بیا به حاجي د اول چکر غوندي (۷) چکرونې پوره کړي، په (۸) وار به د حجر اسود استلام وکړي مقام ابراهيم خواته به روان شي، دا دعا به ووايي: (وَالتَّخَذُوا مِنْ مَقَامٍ

ابراهیم مُصلی) د مقام ابراهیم او بیت الله منحته به ئی هلتنه به دوه رکعته نفل داسې ادا کړي، په اول رکعت کې پس د الحمد لله نه د (قل یا ایها الكافرون) سورت، او په دوهم رکعت کې الحمد لله پسې (قل هوالله احد) سورت ووايی؛ که چیرې هلتنه بیروبارو خپل نفل به د حطیم شریف داخل کې او که هلتنه بیروبارو د بیت الله هر ئای چې فرصت وي هلتنه به یې ادا کړي د نفلو وروسته به دا دعا چې خپله آدم(ع) لوستلې وه ووايی: **اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ سِرَّى وَعَلَانِيقَ فَاقْبِلْ مَعَذَرَتِى وَتَعْلَمْ حَاجَتِى فَاعْطِنِي سُؤْلِى وَتَعْلَمْ مَا فِي نَفْسِى فَاغْفِرْلِى ذُنُوبِي اللَّهُمَّ أَسْأَلُكَ إِيمَانًا يُبَاشِرُ قَلْبِى وَيَقِينًا صَادِقًا حَتَّى أَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يُصِيبَنِي إِلَّا مَا كَتَبْتَ لِي رَاضِيًّا بِمَا قَسَمْتَ لِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ** د دې دعا ويلو وروسته به حاجی ملتزم شریف ته ئی هلتنه به خپل دواړه لاسونه، سینه، مخ او وچولی په ولارې د حرم شریف دیوال باندي جخت پدې، خپل بنې لاس باندي به د بیت الله پرده نیسي، په ډیره عاجزی او کمینې به د خپل مولا نه د مغفرت او تقسیراتو معافي غواړي.

بيا به د حجر اسود استلام کوي، د آب زم زم خواته به ئی په درې دمو به خپلې او به وختني لړ غوندي او به به پر خپل ئان پاش کړي، مخامنځ په قبله به درېږي دا دعا به وایي: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَعَمَلاً صَالِحًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ** د حجر اسود استلام به وکړي، باب صفا خواته به په چې پښه ووئي، هلتنه به خپله سعيه وکړي؛ او که چېږي حاجي په طواف قدوم پسې سعيه کړي وي دې طواف کې په حاجي باندي رمل، اضطباع او سعيه نشته، حاجي به طواف زيارت وروسته بيرته ميني شريفي ته ئي خپله شپه به مينا شريفيه کې تيروي.

فايده: د طواف زيارت وروسته حاجي کولاي شي چې خپلې بشنجې سره

جماع، مچی، لاس اچول او نور اعمال اجرا کړي، ټول ورته حلال شول.

بیا به حاجی په (۱۱) تاریخ د زوال وروسته، د درې وارو جمرو (د شیطانانو) رَمِی دا سې وکړي، اول به اول شیطان بیا به منځنۍ شیطان وروسته به آخرنۍ شیطان هر یو په ترتیب سره (۷) او (۷) شګې وولي.

د اول شیطان په ويشتلو به لړ مخکې مخامنځ په قبله درېږي، لاس به پورته کوي خپله دعا به کوي همدارنګه د دوهم شیطان په ويشتلو کې به هم مخامنځ په قبله درېږي خپله دعا به کوي، لیکن د دریم شیطان په ويشتلو کې به دعا نه کوي.

همدارنګه په (۱۲) تاریخ درې واره خلی یا شیطanan د پخوا په شان ولی، بیا به مکې شریفې خواته حرکت په عاجزی سره وکړي، کله چې حاجی د محصب وادي ته چې د مینا شریفې او بیت الله تر منځ قرار لري، ورسیده هلته به خپل د ماسپینین، مازديگر، مانبام او ماخوستن مونځونه وکړي. لړ غونډې استراحت به وکړي، بیا به مکې شریفې خواته حرکت وکړي؛ او که چیرې حاجی د محصب وادي کې حصار نشو، هم فرق نلري حج یې وشو، کوم فرق پکې نه رائېي حاجی به نور خپل طوافو، زیارت او عمرو ته مکه شریفه کې ادامه ورکوي، لیکن حاجی به خپلې عمرې د (۱۳) تاریخ وروسته کوي.

بیا به تر طواف وداع پوري حاجی مکه معظمه کې خپل عبادتونه او طواfonنه کوي، کله چې حاجی د حج د مراسمو وروسته وطن ته د واپس کيدو قصد وکړي، حتمي به طواف وداع چې یوه واجب طریقه ده، کوي به یې او که چیرې حاجی طواف وداعونه کړي په کفاره کې د حاجی خپله خوبنې چې دَم ورکوي او که احرام تړي، اول به خپلې عمره وکړي بیا به طواف وداع وکړي؛ او که چیرې حاجی طواف زیارت وروسته نفلې

طواف کړي وي هغه هم د طواف وداع ئای نیسي، ولو که نيت يې هم نه وي کړي

د طواف وداع بهترینه طریقه د اسې ۵۵:

حاجي کله چې طواف وداع تکمیل کړو او دوه رکعته نفل د مقام ابراهيم يې ادا کړو، د آب زم زم او به يې وختنلي، دعا يې وکړه بیا به ملتزم شریف ته ئې، هلته به خپله سینه دواړه لاسونه، منځ او وچولی د بیت الله په دیوال جخت په ولاړي چسپوي، بنۍ لاس به پورته کوي د بیت الله پرده به د اسې نیسي لکه چې غلام د خپل بادار لمن نیسي، په ډیره عاجزی به د خپل مولا نه د مغفرت او تقصیراتو غوبښته کوي، د حجر اسود استلام به کوي، کعبې شریفې ته به د حسرت او اميد په سترګو ګوري، د خپل خان او ټولو مسلمانانو په حق کې به دعا کوي، او که يې خپلې اوښکې توبي کړي دا یوه بهترینه طریقه ده.

یادونه: که چیرې په دې وخت کې نسخه د حیض او نفاس حالت کې وي، د طواف وداع نه خلاصه ده، طواف وداع به نه کوي.

د حج فرائض

د حج فرائض درې شیان دي، (۱) د احرام تړل، (۲) وقوف د عرفات، (۳) او طواف زیارت دی. که له دې درې شیانو نه حاجي یو هم ادا نکړي، حج يې باطل دی، د حج اعاده پړې فرض ده.

(۱) په احرام تړلو کې د حج نيت، تلبیه ويل، نفل کول په اخلاص سره دې

(۲) په عرفات کې وقوف دی، یعنې نهم د ذوالحجی د زوال نه پس له

لسم د ذوالحجی د صبح صادق پورې خه وخت چې عرفات کې وي، اگرکه د لبر ساعت لپاره وي.

(۳) طواف زیارت دی، چې د ذوالحجی د لسم تاریخ د صبح صادق نه د دولسم د ذوالحجی پورې پدې منځ کې د سرد تراش نه یا د تقصیر نه پس کیږي، نو که د دې درې واړو نه یو هم ترک شي حج بې باطل دی، تلافې بې په دم یا بل شي نه شي کیدا.

د حج سنتونه دا دی

(۱) په طواف کې د اوږدو پورته پورته اچول، او قدمونه په پهلوانی اخیستل دی، لیکن بسخې به په عادي حالت رفتار کوي.

(۲) همدارنګه په صفا او مروا کې د یوې شنبې میلې نه تر بلې شنبي میلې پورې مردانه خپل قدمونه استوار اخلي اوږدې پورته پورته اچوي، او بسخې به په عادي رفتار ئې.

(۳) د اختر اوله، دوهمه او دريمه شپه تیروول دي په مینا شریفه کې، د ضرورت حالت کې حاجي کولای شي چې استوګنځي کې هم تیرې کړي، لیکن اهم شرط دا ده چې حاجي به د جُمره ويشتلو لپاره مینا شریفې ته ئې، خپله واجب طریقه به اجرا کوي؛ او که بې اجرا نه کړي دم پرې واجب کیږي.

(۴) د مزدلفې شریفې نه د لمړ ختلوا مخکې، مینا شریفې ته حرکت کول دي؛ او که چیرې د کوم عذر پواسطه د لمړ ختلوا وروسته وشي فرق نه لري.

(۵) د مینا شریفې نه د سهار مانځه وروسته، د عرفات خواته حرکت کول دي.

۲) د وقوف لپاره شپه تیروول په مزدلفه شریفه کې، دا هم یوه سنت طریقه ۵.

۷) په ترتیب سره د شیطانانو ويشتل هم سنت طریقه ۵.
دا پورته اوه شیان د حج سنت طریقې دی، چې پورته په اوو مادو کې
شرحه شول

د حج مستحبات

- ۱) د حج د تلو نه مخکې د قرض ادا کول.
- ۲) د تکبر او ریاکاری نه خپل ئاخان ساتل دی.
- ۳) د حلالی نفقې پیدا کول دي.
- ۴) د سفر لپاره نیک او بنې ملګری پیدا کول.
- ۵) همیشه خپل وخت د الله(ج) په ذکر باندې تیروول دی.
- ۶) د بیهوده او فضول خبرو نه ئاخان ساتل.
- ۷) د حج وخت کې د تجارت نه ئاخان ساتل.
- ۸) د قهر او غصې نه خپل ئاخان ساتل.
- ۹) د حج د تلو وخت کې په کور کې دوه رکعته نفل کوي.
- ۱۰) د مکې شریفې د اخليدو مخکې غسل کول دي.
- ۱۱) بسحه به د حیض او نفاس وخت تل تلبیه وايې.
- ۱۲) حرم شریف ته په بنې پښه د اخليدل دي.
- ۱۳) په مقدسو مقاماتو کې دعا کول.

دا ټولې مستحبې طریقې دی

د دعا د قبلیدو مقامونه

- ۱) مکې شریفې ته مخامنځ دریدو وخت کې دعا قبلېږي.
- ۲) حجر اسود ته مخامنځ دریدو وخت کې.
- ۳) د حطیم شریف منځ کې.
- ۴) مقام ابراهیم کې د نفلو ادا کولو وروسته.
- ۵) ملتزم شریف کې.
- ۶) په رکن یمانی کې د لاس اینبیدو وخت کې.
- ۷) د آب زم زم خبیلو وخت کې.
- ۸) د صفا او مرواد غونډیو پر سرد دعا کولو وخت کې.
- ۹) په وقوف د عرفات کې دعا قبلېږي.
- ۱۰) په وقوف د مزدلفې شریفې کې.
- ۱۱) د شیطانانو ويستلو وخت کې اللہ(ج) دعا قبلوي.
فایده: ۱) دا چې یو حاجي د فرضي حج، نفلي حج یا عمرې ادا کولو په خاطر مکې شریفې ته ئې، نو اول پاک نيت، اخلاص او صداقت ورته ضروري دي
- ۲) حاجي باید اول خپل ئان پوه کړي او د حج مناسک ټول لکه فرض، واجبات، سنت او مستحبات او نور نیک اعمال پوره پر ئان عملی کړي.
- ۳) د اسې نه چې درنه خرچه وکړي، زحمتونه او مشکلات وګالي

خدانخواسته هغه تول عبت و گرئي

په هغو شيانو چې دَم واجب گرئي

۱- وقوف د عرفات دي، چې د عرفې د ورخې د زوال وروسته شروع کيږي تر لمр لويدلو پوري طول ورکول کيږي، خپله وقوف د عرفات فرض ده، تر لمر لويدو پوري طول ورکول واجب دي. په وقوف د عرفات کې تل تلبیه، تسبيح، تهليل او شناء د اللہ(ج) ويل کيږي

او په ډيره عاجزى، زاري به دعا، درود شريف وايي؛ نو که چيرې حاجي د لمر لويدو مخکې د عرفات له حریم نه ووئي، دَم پري واجب گرئي (يعني يو پسه به حلالوي)

۲- وقوف د مزدلфи شريفې دي، چې دا وقوف واجب طريقه ده. د امام اعظم(رح) په نزد له طلوع د فجر نه تر طلوع د لمر پوري دوام کوي که چيرې حاجي له طلوع فجر یا مخکې د سهار د آذان نه، د مزدلфи شريفې د حریم نه ووئي دَم پري واجب گرئي. او که چيرې د کوم عذر په خاطرو ووت او طلوع فجر نه مخکې بيرته راغي، دَم پري نه واجبيږي، همداسي د مریض، ضعيف او بنځي لپاره جواز لري چې پخوا د آذان نه مينا شريفې ته ولار شي.

۳- کله چې حاجي پخوا له وقوف د عرفات نه جماع وکړي، داسي حالت د نر او بنځي دواړو حج باطل گرئي، نور افعال د حج به نورو حجاجو غوندي کوي ليکن د حج اعاده پري فرض ده.

۴- همدارنګه که حاجي پس له وقوف د عرفات نه، پخوا له تراش د سر نه او پخوا د طواف زيارت نه جماع وکړه، حج یې نه باطل کيږي بلکې په نارينه او بنځه دواړو د یوه پسه ذبحه واجب گرئي.

۵- حاجی که جماع نه بغیر لکه مچول، د فرج لمسول، مستی کول په شهوت سره، که انزال وشی یا ونه شی، هغه که پخوا د وقوف نه وي یا پس د وقوف نه وي، داسې وخت کې حج یې نه فاسد کېري لیکن دم پرې واجب گرئي.

۶- که حاجی د احرام موده کې یوه شپه یا یوه ورخ مکمل گنده شوي جامي واغوندي دم پرې واجب گرئي؛ او که د یوې شپې یا یوې ورخې نه کم یې واغوندي دم پرې نشته، لیکن صدقه پرې واجب گرئي.

۷- که حاجی خپل سر، او بنخه خپل مخ د احرام حالت کې یوه ورخ یا یوه شپه مکمل پت کري، دم پرې واجب شو؛ او که چيرې د یوې شپې او یوې ورخې کم پت کري نو صدقه پرې واجب گرئي.

۸- که حاجی د خپل لاسونو او پنسو ټول نوکان واخلي، يا تنها د دواړو لاسو یا دواړو پنسو نوکان واخلي دم پرې واجب گرئي؛ او که چيرې حاجی د لاسونو نوکان یوځای او د پنسو نوکان بل ځای واخلي داسې حالت کې دوه دامونه پرې واجب گرئي؛ او که چيرې بې د یوې یا دوو یا درې ګوتو نوکان واخیستل داسې حالت کې صدقه پرې واجب گرئي، دم پرې نه واجبېري.

۹- د خوشبویي استعمالول په بدن یا جامو باندې دم واجب کوي.

۱۰- په سر، لاسونو، بېرې که نکريزي حاجي ولګوی، نو پوره دم پرې واجب گرئي.

۱۱- که یوه حاجي د بل حاجي سرد احرام حالت کې تراش کري، دم پرې نشته بلکې صدقه به ورکوي.

۱۲- که حاجي درې ورخو پوري خپل سر تراش نکري او خلورمه ورخ

پرې داخله شي، دَم پرې واجب گرخى.

۱۳- که حاجي د احرام حالت کې کارغه، بابنه، مار، لړم، مچۍ، مورک، مېږي خسکه، وربه او نور مضر شيان ووژني، حاجي باندي هېڅ جزا نشته؛ ليکن د سېپرې په وژلو یو موتى خوراکه شيان صدقه ورکوي، او که يې مچ او مياشي مړ کړو نو هريوه باندي یوه خرما صدقه واجب شو.

۱۴- که حاجي په دې فکر چې ئاما قرباني شوبده، خپل سر يې تراش کړ او بسخې خپلې کوڅي قيچي کړي او د دوى قرباني شوي نه وه، دَم پرې نشته بلکې داسي حالت کې به نسک ته ګانه لکه ذبحه، يا درې ورځي روزه نیول، يا به شپرو مسکينانو ته طعام ورکوي.

۱۵- که ناريئنه قصدآ خپل سر تراش کرو او بسخې قصدآ خپلې کوڅي قيچي کړي، داسي حالت کې دَم پرې واجب شو.

۱۶- که حاجي د احرام په حالت کې د بغل يا فرضو ويښتان تراش کړل يا يې وشكول، دَم پرې واجب گرخى.

۱۷- که حاجي د سر، پوزې يا بېړې ويښستان وشكول يا يې وګرول او هغه توی شول، دَم پرې نشته بلکې د هر ويښته مقابل کې به یو موتى خوراکي شيان لکه جوار، اوړه، وريجې يا بل شی صدقه ورکوي

۱۸- که حاجي د صفا او مروا سعيه ونه کړه، نو دَم پرې واجب گرخى، حج يې کېږي فرق نه پکې رائې

نوټه: حاجي به د احرام حالت کې بېړه په اوداسه کې نه خلالوي، خلالول ورته مکروه عمل دي.

نوټه: په صدقه کې به حاجي اول درې روزې نيسېي، يا به ۲ مسکينانو

تہ طعام و رکوی.

د مدیني منوري او د نبی کریم(ص) زیارت کول

خپله نبی کریم(ص) فرمایلی چې خوک حما جومات کې خلوینېت
مونځونه پی در پی بېله قضایي نه ادا کړي د هغه شخص لپاره جنت
واجې شو، او د دوزخ د اور نه بېچ شو. او دا یوه مستحبه طریقه ده.

کله چې حاجی مدینې منورې خواته حرکت وکړي، درود شریف به ډیر
واي، کله یې چې په مدینه منوره سترګې ولګیدې نو درود شریف او
(الصلاتُ اللَّمَ عَلَيْكُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ) زیات واي. کله چې مدینې منورې
ته ورسیده، حرم شریف ته به د باب سلام په دروازه په بنې پښه داخل
شي، دفعتاً به دوه رکعته نفل د نبوی مسجد شریف ممبر سره چې بنې
اوړه یې د ممبر د ستني خواته وي، د ممبر او مقبرې ترمنځ چې دا خای د
رباض الجنة يعني د جنت د باغچو یوه باغچه ده، دلته به نفل ادا کړي

بیا به دنبی کریم(ص) د قبر پر سر مخامنځ په قبله دریپري او د نبی کریم(ص) مبارک صورت به مخکې راولی، د اسې فکر به کوي چې نبی کریم(ص) په مبارک خوب ویده دی، او حما خبرې اوري؛ او که خوک له لرې نه په نبی کریم(ص) درود شریف وايی ډایرک هغه مقرر شوې ملايکي نبی کریم(ص) ته رسوي

بیا به د حضرت ابوبکر صدیق (رض) او حضرت عمر(رض) د قبر
خواته دریبوی، ئی دعا به ورته کوي، سلام به پرې هم وايی چې دا یوه
مستحبه طریقه ده. که چیرې حاجی ته چا دین ورپه غاره کړي وي چې ئاما
سلام به پر نبی کريم(ص) رسوې، حاجی به (الصلاۃ السلام علیکم یا
رسول الله) ووايی، چې فلانی شخص د فلانی خوی پر تاسو سلام ويلی
او له تانه یې د شفاعت غونښتنه کړي ده، او زه هم له تانه د خپل خان او

ټولو مسلمانانو شفاعت غوبنستونکي يم

په خنګ کې د مسجد اقصى، مسجد الحرام، مسجد نبوی، د جنت
البقيع د شهداوو، د احد د شهداوو، د مسجد قبا، مسجد قبلتین، د
حضرت عثمان، حضرت حسن، امير حمزه، حضرت عباس (رضي الله
عنهم)، د ازواج مطهراتو (رضي الله عنهم) او نورو شهیدانو زیارت کول
مستحبه طریقه ده.

حدیث شریف: نبی کریم(ص) فرمایلی چې حج او عمره د بل حج او
عمرې پوري کفاره د گناهونو ده، او محوه کوونکي د گناهونو ده.

بل حدیث شریف: نبی کریم(ص) فرمایلی چې حج کوونکي او عمره
کوونکي د اللہ(ج) محبوبان دي، هرڅه چې وغواړي هغه ورکوي.^۱

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library